

1. めったに

- pojí se se záporem
- vyjadřuje stav, kdy je určitá akce vykonávána v téměř nulové frekvenci
- Možnosti překladu: *zřídka, zřídka, málokdy, vzácně*
- Srovnání:
 - ほとんど vyjadřuje nejen opakovanost, ale i míru/množství také se pojí se záporem
 - まれに vyjadřuje opakovanost nepojí se se záporem

Formy: めったに 966 výskytů v BCCWJ
滅多に 523 výskytů v BCCWJ

例文¹: こんな機会は滅多にあるものではない。²
'Takovou příležitost člověk jen tak nedostane.'

くわた
桑田さんのこんなきびしい顔ってめったに見ないわ。³
'S takhle přísným obličejem Kuwatu normálně nevidíte.'

ねだん
値段は安くないのですがめったに出ない商品なので買った方がいいと思いますか?⁴

'Není to levné, ale jelikož je to zřídka kdy k dostání, myslíte, že to mám koupit?'

2. ようやく・やっと

- emotivní výrazy
- vyjadřuje pozitivní postoj mluvčího k tomu, že se něco konečně podařilo
- ve významu <splnění> podobné se さすが – pochvala, nejedná se o výsledek procesu
- ようやく:
 - knižní výraz, mírněji zdůrazňuje
 - a) situace, kdy se naplní něco dlouze očekávaného
 - b) vyjadřuje problémy s dokončením činnosti (なんとか, 辛うじて)
 - c) něco postupně dochází do výsledného stavu (だんだん)
 - d) *pomalou, pozvolnou, v klidu*
- やっと:

¹ Všechny příklady v souboru pochází z BCCWJ.

² 神崎紫峰著 『炎の声土の声』, 1988, 751.

³ 矢野達雄著 『マンガからはいる法学入門』, 2004, 321.

⁴ Yahoo!知恵袋, Yahoo!オークション, 2005.

- v mluvené řeči, hovorový výraz, výrazněji zdůrazňuje
 - a) situace, kdy výsledek akce zabral úsilí či čas
 - b) něco dostačuje či bylo provedeno jen tak tak
- Srovnání s ついに a どうとう:
 - v psaném jazyce
 - nemusí se jednat o kladný pocit z výsledku akce
 - ついに klade větší důraz podobně jako やっと

Formy:	ようやく	5477 výskytů v BCCWJ (převážně v poezii)
	漸く	348 výskytů v BCCWJ
	やっと	5974 výskytů v BCCWJ
	漸と	4 výskytů v BCCWJ

例文： 時間が^た経つにつれて、自分が眠^{ねむ}らされたことによ^うやく気付いた。⁵

‘Jak šel čas, uvědomil jsem si, že pomalu usínám.’

写真が^{どこ};何処かに行ってしまうよ^うやくみつけました。⁶

‘Někam se mi zatoulaly fotky, ale naštěstí jsem je našel.’

なぜそうしているのか、や^っとわかった。⁷

‘Nakonec mi došlo, proč to dělá.’

や^っと終わった金曜日…今週は疲れました。⁸

‘Konečně páteční večer! Tenhle týden už jsem vyřízený.’

3. じょじょに

- pomalý pozvolný postup pohybu, činnosti či akce
- změna, která z počátku není vidět, postupně graduje
- podobné s 少しずつ, 一歩一歩
- v psaném jazyce
- srovnání:
 - 段々と hovorový výraz, méně formálnější
 rovnoměrný stupňovitý postup
 - 次第^{しだい}に v psané řeči, formálnější
 pomalý, postupně narůstající zřetelný proces změny
 pro změnu času, postup, posloupnost

Formy:	徐々に	2601 výskytů v BCCWJ
--------	-----	----------------------

⁵ 冬真俊著 『破壊』, 2003, 913.

⁶ Yahoo!ブログ, 趣味, 2008.

⁷ 『鍼を打つ人竹村文近』, 1997, 492.

⁸ Yahoo!ブログ, テレビ, 2008.

じょじょに 50 výskytů v BCCWJ

例文： 川の水が徐々に増えている。⁹
'Voda v řece postupně vrůstá.'

最近、調子が悪かったのですが、今日は徐々に^{かいふく}回復してきました。¹⁰
'Poslední dobou jsem na tom nebyla dobře, ale dnes už jsem se zotavila.'

これが徐々に変わってくるのは、ようやく百年戦争中のことである。¹¹
'To, že se konečně začaly hýbat ledy, je výsledek staletých bojů.'

4. ずっと

- vyjadruje kontinuitu nejakého stavu alebo akcie
- použitie pri zdôraznení nejakej kvality: *oveľa (lepší), neporovnateľne (drahší)*
- možnosti prekladu: *celý čas, úplne, rovno, priamo*
- podobné výrazy: *どんどん* vo význame kontinuitu stavu či akcie
すっかり vo význame úplne

Formy: ずっと、ずーっと、ずうと

Kolokácie: so slovesami 3,563 výskytov v BCCWJ
s *-i* adjektívami 988 výskytov v BCCWJ

例文¹²: 6時からずっと待っているのだが、^{ぼく}僕の番がまだ来ない。
'Čakám tu už od šiestej, ale stále na mňa neprišiel rad.'

この時計はあれよりもずっと高価だ。
'Tieto hodinky sú oveľa drahšie (než cena, ktorú si povedal).'

コンピューター^{たんまつ} ; 端末はずっといちれつ^{いちれつ} なら^{なら}一列に並んでいた。
'Počítačové terminály boli zoradené v jednom dlhom rade.'

5. ずいぶん

- adverbium aj *-na* adjektívum
- adverbium s významom intenzifikácie: *veľmi, značne, prekvapivo, extrémne*

⁹ 宇都宮裕章著 『数えることば』, 2001, 815.

¹⁰ Yahoo!ブログ, 病気、症状, 2008.

¹¹ Elias, Norbert, 波田節夫ほか訳 『文明化の過程』, 2004, 230.

¹² všetky príkladové vety pri tomto výraze pochádzajú z: <http://jisho.org/word/ずっと>, 24.4.2017.

- používame ho, keď chceme vyjadriť, že niečo je vyššieho stupňa, než sme očakávali
- nepoužíva sa v objektívnych situáciách¹³
- adjektívum s významom *odsúdeniahodný, opovrhnutiahodný*
- podobné výrazy: 矯激きょうげきに vo význame extrémne

ずんと, 至いたって ako intenzifikátor

Formy: ずいぶん、随分、ずい分

Kolokácie: so slovesami 1786 výskytov v BCCWJ (z toho 555 v spojení s partikulou と) s prídavnými menami 631 výskytov v BCCWJ

例文: 彼女は若いころ ; 頃ずいぶん美人だったにちがいない。¹⁴
 ‘Keď bola mladá, musela byť veľmi krásna.’

理解りかいしてもらったのがずいぶん難しいと思いました。¹⁵
 ‘Prišlo mi to značne obtiažne to pochopiť.’

この荷物はずいぶん重いですね。¹⁶
 ‘Táto batožina je strašne ťažká, že?’

6. ごく

- zdôraznenie, intenzifikácia vlastnosti či stavu
- najčastejšie významy *celkom, veľmi, extrémne*
- ako podstatné meno výraz pre oktilión (10⁴⁸)
- podobné výrazy: 矯激きょうげきに vo význame extrémne

ずんと, 至いたって vo funkcii intenzifikácie

Formy: ごく、極ごく

Kolokácie: s inými príslovkami 771 výskytov v BCCWJ

-z toho 436 krát v spojení ごくふう (veľmi častý, veľmi bežný, normálny)

s -i adjektívami 464 výskytov v BCCWJ

例文:¹⁷ 見かけはごく普通。¹⁸
 ‘Vyzerá celkom normálne.’

¹³ <http://www.japantimes.co.jp/life/2015/06/01/language/zuibun-useful-possibly-imagined/#.WP5xOtm0mHs>, 24.4.2017

¹⁴ <http://jisho.org/search/ずいぶん%20%23sentences>, 24.4.2017.

¹⁵ <http://jisho.org/search/ずいぶん%20%23sentences>, 24.4.2017.

¹⁶ <http://www.japantimes.co.jp/life/2015/06/01/language/zuibun-useful-possibly-imagined/#.WP5xOtm0mHs>, 24.4.2017

¹⁷ Všetky príkladové vety pri tomto výraze pochádzajú z BCCWJ

¹⁸ (Yahoo!ブログ, 2008, グルメ、ドリンク)

しかも、ごく^{かぎ}限られた人にしか話しません。¹⁹
'Okrem toho, rozprávam sa len s veľmi obmedzeným počtom ľudí.'

ごく短い^{するど}が ; 鋭い^{いちべつ} ; 一瞥だった。²⁰
'Bol to veľmi krátky, ale ostrý pohľad.'

¹⁹ (Yahoo!知恵袋, 2005, メンタルヘルス)

²⁰ (藤原伊織著 『ひまわりの祝祭』, 2000, 913)